משונה הוא. התרגגול שאין דרכו לתקוע בכלי: **דשדו ביה בזרעי.** שיש זרעים בכלי דאורחיה להכניס ראשו בתוכו ולאכול וכיון דאורחיה לאכול אורחיה נמי לנעוץ: **יש שנוי לצרורות לרביע נזק.** לרבנן דפליגי אסומכוס ואמרי לצרורות כי אורחיה היכא דשייה בהן כגון בעטה ברגלה ומתמת ביעוט התיזה לצרורות ושברה כלים מי חשיב שנוי והוי כתם ומשלם רביע נזק דהא להעדאתן חצי נזק הלכך תמותן רביע נזק: **או אין שנוי.** לשלם רביע דלעולם חצי נזק שאין תמות והעדאה בהם דלא אשכחן תס דמשלם גיר מפלגא: **מכלל דאין שנוי.** דאי יש שנוי לרביע הוי ת"ל להעדאתן ואמאי אצטריכא לרבא למיבעי ודאי אין העדאה לשלם נזק שלם דהא תמות רביע נזק והעדאה חצי נזק: ומשני רב אשי **דלמא רבא אם תמצי לומר קאמר.** ותרוייהו מספקי ליה והכי קא מבעיא ליה יש שנוי או אין שנוי ואם תמצי לומר אין שנוי חזו היא לד תמותו יש העדאה לתמות זו או אין העדאה: **מי גמיר הלכה.** למשה מסיני דחצי נזק לצרורות ומוקים לה בכח כחו או לא גמיר: **והזיקה בביעוטה.** בלא צרורות ותולדה דקרן היא: **ת"ש.** דקתני סיפא דמתני': **דרסה על הכלים כו'.** מדמייב לצרורות חצי נזק ש"מ מתני' לאו סומכוס היא: **לאשון להפזה.** אותו כלי שנשבר מחמת התזת שברי כלים שדרסה עליו קרי לאשון ואע"ג דצרורות גינהו משלם נזק שלם דסומכוס היא: **אחרון אחרון להתזה.** כגון שמאותו כלי שנשבר ע"י צרורות התיזו שבריס ושברו כלי שלישי דהוי כח כמו ומשו"ה משלם חצי נזק: **תפשוט.** בעיא דרב אשי: **רב אשי ורבנן מוקי לה.** והך בעיא דבעי רב אשי לעיל יש שנוי לצרורות או אין שנוי אהא מתניתין בעי לה והכי קבעי היתה מבעטת כו': **היתה מהלכת.** בחלר הניזק מלאה צרורות וא"א שלא תהא מנתזת כו': **אורחיה הוא.** וכלצרורות דעלמא הוא ומשלם ת"ש: **או דלמא השתא מיהא מחמת ביעוט הוא.** וא"ת יש שנוי לצרורות לרביע נזק הא רביע נזק משלמת: ליטנא אחריטא **אורחיה הוא.** ולצרורות גינהו ותולדה דרגל אפילו אייעד בביעוט והתיזה הא לא משלם אלא חצי נזק דהא בלאו הכי הואי מנתזה או דלמא מחמת ביעוט אמי ואם הועדה בכך משלמת נזק שלם דכיון דמשונה הוא הוי תולדה דקרן. מפי המורה אבל הראשון עיקר: **לקרן מדמינן ליה.** הואיל ד)(ובעיטה) ותייבת ת"ל כי קרן: **או דלמא.** כל לצרורות כי אורחייהו תולדה דרגל גינהו ופטור ברה"ר: **הפזה ברה"ר.** כי אורחיה והלכו לצרורות ברשות הניזק ושברו כלים: **הנחה יש כאן.** כלומר פטור הואיל ועקירה הואי במקום פטור: **והזיקה ברה"ר.** תייבת. אי אמרת בשלמא לצרורות כי אורחייהו לקרן מדמינן להו לחייב ברה"ר כי קרן דהא דמי לקרן דמשלמת חצי נזק כי קרן ואע"ג דקרן משונה הוא ולצרורות אורחה הוא הלכך ברשות הרבים תייבת חצי נזק אלא לדידך דאמרת כל לצרורות כי אורחיה לרגל מדמינן להו משום דהוי תולדה דרגל ואע"ג דהתם נזק שלם ולצרורות חצי נזק אמאי תני ברה"ר חייב: **על הראשון פטור.** דרגל הוי ועל האחרון חייב מאי לאו כו': והא"ר

ובהא קמיפלגי. תימה מנליה דפליגי דלמא רמי בר יחזקאל בדאייעד ואמרי בי רב בדלא אייעד וא"ל דא"כ מאי קא"ל אמרי בי רב ואין לתמוה היכי פליג אברייתא דתתם אמרי בי רב משמיה דרב ורב תנא ופליג א"ל משום דלא מיתני בי ר' חייא ור' אושעיא לא מותבינן מיניה תיובתא ה):

וכי תימא ראשון להתזה. ואע"ג דלא שייך לפרש הכי ברייתא דלקמן דתני עלה בד"א ברשות הניזק אבל ברה"ר על הראשון פטור ועל האחרון חייב ואי לאשון להתזה כך יכול להיות לאשון להתזה או ברשות הניזק או ברה"ר כמו שני להתזה מכל מקום מתניתין מאי שפיר מיפרשא הכי:

רב אשי כרבנן מוקי לה ובעי לה הכי. הוה מצי למימר דלמא קאמר אע"ל לא ככחו דמי מתניתין רבנן היא או סומכוס היא אלא עדיפא ליה למיבעי בשם שנוי ואין שנוי ונראה דבעיא דלעיל לא היתה אלא אי מתניתין איירי בצרורות כי אורחיה או ע"י שנוי ותו לא והש"ס הוסיף מדעתו רבנן היא או סומכוס היא ורב אשי מפרש לאיבעיא להו יש שנוי לרביע או אין שנוי וכה"ג איכא פ' המקבל (ב"מ דף קיב. וסס ד"ה אומן) גבי בעיא דרב ששת דקבלן עובר בבל תלין או אין עובר שהוסיף הש"ס לומר אומן קונה בשבח כלי כו' ורב ששת שאלו אתם ובהגחל קמא (לקמן דף לט. וסס ד"ה בשליחא) מוכח דמייירי בשליחא דאגרתא ו):

במקום שאי אפשר לה אלא א"כ וכו'. אין לפרש דאיירי ברה"ר ומיבעיא ליה דאם אורחיה פטור מידי דהוה ארגל מדלא קאמר היתה מהלכת ברשות הרבים כמו בבעיא דבסמוך ופ"ה עיקר: אבל

בזרני בעי רב אשי יש שנוי לצרורות לרביע נזק או [2]אין שנוי לצרורות לרביע נזק תפשוט ליה מדרבא דבעי רבא יש העדאה לצרורות או אין העדאה לצרורות מכלל דאין שנוי דלמא רבא אם תמצי לומר קאמר אם תמצי לומר אין שנוי יש העדאה או אין העדאה תיקו [6]בעי רב אשי כח כחו לסומכוס ככחו דמי או לא מי גמיר הלכה ומוקי לה בכח כחו או דלמא לא גמיר הלכה כלל תיקו: היתה מבעטת או שהיו צרורות מנתזין מתחת רגליה ושברה את הכלים משלם חצי נזק: איבעיא להו היכי קאמר היתה מבעטת והזיקה בביעוטה או צרורות כאורחייהו משלם חצי נזק ורבנן היא או דלמא היתה מבעטת והזיקה בביעוטה או צרורות מחמת ביעוט משלם חצי נזק הא כי אורחיה משלם נזק שלם ומני סומכוס היא ת"ש מסיפא דרסה על הכלי ושברתו ונפל השבר על כלי אחר ושברו על הראשון משלם נזק שלם ועל האחרון חצי נזק ואי סומכוס מי אית ליה חצי נזק וכי תימא ראשון ראשון להתזה ושני שני להתזה ושאני ליה לסומכוס בין כחו לכח כחו אלא הא דבעי רב אשי כח כחו לסומכוס ככחו דמי או לאו ככחו דמי תפשוט ליה דלאו ככחו דמי רב אשי כרבנן מוקי לה ובעי לה הכי היתה מבעטת והזיקה בביעוטה או צרורות כאורחייהו חצי נזק הא מחמת ביעוט רביע נזק ויש שנוי [3]או דלמא היתה מבעטת והזיקה בביעוטה או צרורות מחמת ביעוט חצי נזק ואין שנוי תיקו: בעי מיניה רבי אבא בר ממל מרבי אמי ואמרי לה מרבי חייא בר אבא היתה מהלכת במקום שאי אפשר לה אלא אם כן מנתזת ובעטה והתיזה והזיקה מהו כיון דאי אפשר לה אורחיה הוא או דלמא השתא מיהא מחמת ביעוט קמנתזה צרורות [7]תיקו: בעא מיניה ר' ירמיה מר' זירא היתה מהלכת ברה"ר [8](ובעטה) והתיזה והזיקה מהו לקרן מדמינן ליה וחייבת או דלמא תולדה דרגל הוא ופטורה אמר ליה [9]מסתברא תולדה דרגל הוא התיזה ברה"ר והזיקה ברה"י מהו א"ל עקירה אין כאן הנחה יש כאן איתיביה היתה מהלכת בדרך והתיזה בין ברה"ר בין ברה"ר חייב מאי לאו התיזה ברשות הרבים והזיקה ברה"ר לא [10]התיזה ברה"ר והזיקה ברה"י והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן א"ל הדרי בי איתיביה [11]דרסה על הכלי ושברתו ונפל השבר על כלי אחר ושברו על הראשון משלם נזק שלם ועל האחרון משלם חצי נזק ותני עלה במה דברים אמורים ברשות הניזק אבל ברה"ר על הראשון פטורה ועל האחרון חייבת מאי לאו התיזה ברשות הרבים והזיקה ברשות הרבים לא התיזה ברשות הרבים והזיקה ברה"י והאמרת עקירה אין כאן אמר ליה הדרי בי איני

והאמר

ה) [נעיל יח.], ו) ר"מ מ"ז, ז) נעיל יו., ד) ר"מ מ"ז, ח) [כלפיתא חולין קמא.], ט) [ועיין תוס' נדה לד: ד"ה כי],

רבינו חננאל

וחמור שנער ושבר הכלים משלמין חצי נזק מאי לאו כגון דעבד ג' פעמים וכו' ודחינן לא בחדא דימנא וכו' והא משונה היא דשדו ביה בזרני פי' כגון שהיו זרעונין בכלי והכניס העוף ראשו בתוכו ואכלן שאינה משונה אלא כך דרכו. בעי רב אשי צרורות כי אורחייהו הא קיימא לן הלכתא חצי נזק יש שינוי בצרורות ואם ישנה לא יתחייב אלא חצי של חצי הנזק שהוא רביע לכל הנזק או אין שינוי ועלתה בתיקו. וכן בעא עוד רב אשי כח כחו לסומכוס דאמר צרורות נזק שלם מוקים לה בכוחו והא דגמירא לך הלכתא צרורות חצי נזק גם הוא גמיר הלכתא דא ומוקים לה בכח כחו או דלמא לא גמיר הלכתא ועלתה גם זו בתיקו. פי' כח כחו כגון שהיה פרה מהלכת ונתזה צרור מתחת רגליה ושברה כלים זה כחה אבל אם נתז עוד שבר מן הכלי ונפל על כלי אחר ושברו זו היא כחו כחו. פיס' היתה מבעטת או שהיו צרורות וכו' איבעיא להו מתני' היכי פירושא היתה מבעטת והזיקה בבעיטה דהיא תולדה דקרן וצרורות כי אורחייהו ובהרוייהו חצי נזק ורבנן היא או דלמא היתה מבעטת והזיקה בבעיטה שהיא תולדה דקרן אי נמי צרורות בבעיטה חצי נזק הא צרורות כי אורחייהו נזק שלם ומתני' רבנן [6] היא. ת"ש מסיפא דמתני' דרסה על כלי אחר ושברתו ונפל על כלי אחר ושברו על הראשון משלם נזק שלם ועל האחרון חצי נזק ואי סומכוס מי אית ליה חצי נזק פי' דרסה על כלי ושברתו קיימא לן רגל ברשות הניזק נזק שלם אבל אם נתז מכח דריסתה השבר ההוא ונפל על כלי אחר ושברו דהיינו צרורות כי אורחייהו חצי נזק ש"מ מתני' רבנן היא דלסומכוס ליה ליה חצי נזק. וכי תימא הא דתני דרסה לאו דרסה על הכלי ממש אלא דרסה על אבן והלכה ונפלה האבן מכח דריסתה על כלי ושברתו ועוד נתז שבר מן הכלי בעת שבירתו ונפל על כלי אחר ושברו שנמצא הכלי הראשון נשבר מכחה ולפיכך משלם נזק שלם ושני מכח כחה לפיכך חצי נזק אלא הא דבעא רב אשי כו' ואמרי' רב אשי כרבנן מוקי לה ובעי לה הכי היתה מבעטת והזיקה בבעיטה וצרורות

ט) [לעיל יח.], י) ר"מ מ"ז, יא) לעיל יו., יב) [כלפיתא חולין קמא.], יג) [ועיין תוס' נדה לד: ד"ה כי],

עין משפט נר מצוה

יח א מיי' פ"ב מהל' נזקי ממון הל' ט' י' וע' בהשגות ובמ"מ סמג עשין סו טוש"ע ח"מ סי' שלז סעיף ט:

יט ב ג ד מיי' פ"ב מהל' נזקי ממון הלכה ו סמג עשין סו טוש"ע ח"מ סימן שלז סעיף ז ח:

כ ה מיי' שם הל' ה ועיין בהשגות ובמ"מ טוש"ע שם סעיף ג:

כא ו מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ד:

רבינו חננאל (המשך)

כי אורחייהו בתרוייהו חצי נזק. הא צרורות מחמת ביעוט חצינו של חצי שהוא רביע של נזק ויש שינוי לצרורות וכל דין משונה לשלם חצי מה שמשלם כדרכה או דלמא היתה מבעטת כו' ועלתה בתיקו. בעי ר' אבא בר ממל היתה מהלכת במקום צרורות שאי אפשר לה אא"כ מנתזת ובעטה והתיזה מהו כיון דלא אפשר לסגריי אא"כ מנתזת אורחה הוא ג) ורגל ברשות הניזק נזק שלם משלם או דלמא השתא מיהת מחמת ביעוט נתזן וצרורות גינהו ועלתה בתיקו. וכל הני שמעתתא דסלקא להו בתיקו קיימא לן דממונא לקולא ולא מפקינן. בעי ר' ירמיה מר' זירא היתה מהלכת ברשות הרבים והתיזה מהו לקרן מדמינן ליה וחייב לשלם או דלמא תולדה דרגל היא והרגל ברה"ר פטורה. אמר ליה תולדה דרגל היא פשט ליה כרבא דאמר בריש פירקין קמא צרורות תולדה דרגל הן ופטורה ברה"ר. חוב בעא מיניה התיזה ברשות הרבים והלך הצרור והזיק ברשות היחיד מהו. אמר ליה עקירה אין כאן הנחה יש כאן כלומר במקום העקירה רשות הרבים ופטורה וכיון שאין חייב על העקירה בהנחה לא איכפת לן היכא היא. ואותיב עליה והדר ביה ואמר ליה הדרי בי. ש"מ: ת"ר התיזה ברשות הרבים והזיקה ברשות

ו) ל"ל סומכוס.

ג) פי' רבינו בבעיא זו מיגו מוכן לכאורה לחרי כל לצרורות ג"כ הוי אורחיה ומ"מ הלמ"מ דאיכא אלא מני מק והרי"ף ז"ל ג"כ נראה דמפרש כפי' רבינו והלבר ל"ע.

אבל קשרו אדם חייב. פי׳ בתר דנייח ומשוס בור ולאו דוקא קשרו אלא כל היכא דלא אצנעיה כקשרו דמי כדקאמר אי דלא אצנעיה פושע הוא:

אלא מתני׳ בדאדייה אדויי. ואיירי בדליל הפקר או לחבריה ואצנעיה:

וכי אתמר דרב הונא בעלמא אתמר. דלא מתוקמא אמתני׳ דקשרו אדם חייב משמע הכל ובדאדייה אדויי [ט] נמי חייב בעל תרנגול וכקונטרס פי׳ דלא מתוקמא אמתניתין משום שהקושר היה פטור כיון דאדייה אדויי שלא נתקל אדם בגוזרו וקשה לפי׳ מ״מ ליחייב משום אשו דהוי כאבנו וסכינו ומשלו שהניחן בראש גגו ונפלו ברוח מצויה והזיקו בהדי דאזלי דהאי תרנגול הוי כרוח מצויה מדפריך אי דלא אצנעיה פושע הוא:

נקשר מאליו פטור. דאיש בור ולא שור בור:

קשרו אדם חייב. לאו דוקא קשרו דה״ה אם היה במקום המוצנע והניחו במקום התורפה שפשע בו ואפי׳ לא הגביהו ולא קנאו ולא כמו שפירש הקונטרס דקני׳ בהגבהה כשקשרו ויש לו להאי דליל בעליס דכל מקלה שהניחה בראש״ר מיחייב היה משום בור אע״ג שלא זכה בה דעד כאן לא פליגי רב ושמואל (נקמן ד׳ כח:) אלא בדלא אפקרי׳ אבל בדאפקרי׳ בין לרב בין לשמואל היינו בור:

וחזיר שאכל חתיכה של בשר. אכילה ע״י הדחק היא כדמסיק והא דתנן גבי מדורות הנכרים ומייתי לה בפרק קמא דפסחים (דף ט.) כל מקום שחזיר ומולדה יכולין להלך אין צריכין בדיקה אומר ר״מ דשאני נפלים דרכיכי מתגלגל

והאמר ר׳ יוחנן [ט] אין חצי נזק חלוק לא לרשות היחיד ולא לרשות הרבים מאי לאו התיזה ברשות הרבים והזיקה ברשות הרבים לא התיזה ברה״ר והזיקה ברשות היחיד והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן א״ל הדרי בי איבעית אימא כי אמר רבי יוחנן אקרן יתיב רבי יהודה נשיאה ורבי אושעיא אקילעא דרבי יהודה נפק מילתא מבינייהו כשכשה בזנבה מהו א״ל אידך וכי יאחזנה בזנבה ויילך אי הכי קרן נמי נימא וכי יאחזנה בקרן ויילך הכי השתא קרן לאו אורחיה הא אורחיה וכי מאחר דאורחיה מאי מבעיא ליה [א]כשכוש יתירא מבעיא ליה: בעי רב עינא כשכשה באמתה מהו מי אמרינן מידי דהוה אקרן קרן לאו יצרא קתקיף ליה הכא נמי לא שנא או דלמא קרן כוונתו להזיק הא אין כוונתה להזיק [ב]תיקו: התרנגולין מועדין להלך בדרכן ולשבר וכו׳: אמר רב הונא לא שנו [ג]אלא שנקשר מאליו אבל קשרו אדם חייב נקשר מאליו מאן חייב אילימא בעל הדליל היכי דמי אי דאצנעיה [ד]אנוס הוא ואי לא אצנעיה פושע הוא אלא חייב בעל תרנגול מאי שנא כוליה נזק דלא דכתיב [ה]כי יפתח איש בור [ו]ולא שור בור חצי נזק נמי איש בור ולא שור בור אלא [ז]מתני׳ [ח]בדאדייה אדויי וכי אתמר דרב הונא בעלמא אתמר [ט]דליל הפקר אמר רב הונא נקשר מאליו פטור קשרו אדם חייב משום מאי חייב אמר רב הונא בר מנוח משום [י]בורו המתגלגל ברגלי אדם וברגלי בהמה: **מתני׳** [יא]כיצד [יב]השן מועדת לאכול את הראוי לה [יג]הבהמה מועדת לאכול פירות וירקות [יד]אכלה כסות או כלים משלם חצי נזק [טו]במה דברים אמורים ברשות הניזק אבל ברשות הרבים פטור [טז]ואם נהנית משלמת מה שנהנית כיצד משלמת מה שנהנית אכלה מתוך הרחבה משלמת מה שנהנית [יז]מצדי הרחבה משלמת מה שהזיקה מפתח החנות משלמת מה שנהנית מתוך החנות משלמת מה שהזיקה: **גמ׳** תנו רבנן השן מועדת לאכול את הראוי לה כיצד בהמה שנכנסה לחצר הניזק ואכלה אוכלין הראויין לה ושתתה משקין הראויין לה משלם נזק שלם [יח]וכן חיה שנכנסה לחצר הניזק וטרפה בהמה ואכלה בשר משלם נזק שלם [יט]ופרה שאכלה שעורין וחמור שאכל כרשינן וכלב שליקק את השמן וחזיר שאכל חתיכה של בשר משלמין נזק שלם אמר רב פפא השתא דאמרת כל מידי דלאו אורחיה ואכלה ליה [כ]ע״י הדחק [כא]שמיה אכילה האי שונרא דאכל תמרי וחמרא דאכיל ביניתא משלם נזק שלם ההוא חמרא דאכל נהמא ופלסיה לסלא [כב]חייביה רב יהודה לשלם נזק שלם אנהמא ואסלא חצי נזק ואמאי כיון דאורחיה למיכל נהמא [כג]אורחיה נמי לפלוסי סלא [כד]דאכל והדר פלים ופת אורחיה הוא ורמינהו [כה]אכלה פת ובשר ותבשיל משלם חצי נזק מאי לאו בבהמה לא [כו]בחיה חיה בשר אורחיה הוא דמטוי ואיבעית אימא בטביא ואיבעית אימא לעולם בבהמה ובפתורא קרינן ביה: **כל מידי דלאו אורחיה.** למיכל כל שעה: **ואכלה ע״י הדחק.** כלומר ואורחיה למיכל ע״י הדחק כי הני: **שמיה אכילה.** ואפילו אלא ע״י הדחק: **שונרא דאכל תמרי.** אורחיה למכלינהו ע״י הדחק אבל כסות וכלים אפילו ע״י הדחק לאו אורחיה למכלינהו אלא מתכוין להזיק: **ופלסיה.** לעסו. לישנא אחרינא פלסיה סדקו ולא שמעתי: **אסלא חצי נזק.** דמשונה הוא וכגון דתפס ניזק דאין דנין דיני קנסות בנכל ופלגא מזקא קנסא: **אורחיה לפלוסי סלא.** כשהוא לועס הפת לועס הסל עמו: **בחיה.** שאין דרכה בפת אפילו ע״י הדחק אבל חמור דרכו בכך: **דמטוי.** לגי אם: **בטביא.** לגי אין דרכו בפת ובשר: **ובפתורא.** שעל השלחן אבלו שאין דרכו בכך: ההוא

עין משפט נר מצוה

כב א ב מיי׳ פ״ו מהל׳ מזקי ממון הל׳ יא סמג עשין קו טוש״ע ח״מ סי׳ שצ סעי׳ ב:
כג ג ד ה ו מיי׳ שם פ״ב הלכה י יא ועי׳ בהשגות ובמ״מ סמג שם טוש״ע שם סעיף י וע״ש בהגה״ה:
כד ז מיי׳ פ״ו שם הל׳ ה ופ״ג שם הלכה ל סמג שם טוש״ע ח״מ סי׳ שפט סעיף ו:
כה ח ט מיי׳ שם פ״ג הלכה ו ג סמג שם טוש״ע ח״מ סי׳ שצא סעיף ה ב:
כו י מיי׳ שם הלכה ג טוש״ע שם סעיף ז וסימן שפט סעיף טו:
כז כ מיי׳ שם הל׳ ו סמג שם טוש״ע שם סימן שצא סעיף ח:
כח ל מיי׳ שם הל׳ ט טוש״ע שם סעי׳ ט:
כט מ נ מיי׳ שם הל׳ ו טוש״ע שם סעיף ג:
ל ס ע פ מיי׳ שם הל׳ מ טוש״ע שם סעיף ד:
לא צ ק מיי׳ שם הלכה ז טוש״ע שם סעיף ג:

רבינו חננאל

היחיד חייב וזה שאמר ר׳ יוחנן אין חצי נזק חלוק לא ברשות היחיד ולא ברשות הרבים אוקימנא אקרן כרבנן ולא כר׳ טרפון. כשכשה בזנבה והזיקה כרגל דמי דהא אורחא היא וברשות הרבים פטורה כי מבעיא לן כשכוש יתירא. וכן כשכוש באמתו הני תרי איבעיין ולא ולא איפשיטן: **מתני׳** התרנגולין מועדין להלך כדרכן. ולשבר וכו׳ אוקימנא למתני׳ דאדייה אדויי פי׳ שדידה התרנגול את הכלי בדליל שברגלו ושברו שהיא משונה בחצר הניזק שישלם בעל התרנגול חצי נזק כרבנן. דליל הפקר אמר רב הונא נקשר מאליו ברגלי התרנגול ודידה ושיבר כלי פטור בעל התרנגול מאי טעמא דכתיב כי יכרה איש בור ולא שור בור וזה הבור תרנגול עשאו. קשרו אדם ברגלי התרנגול ודידה ושיבר כלים חייב הקושרו מאי טעמא אמר רב הונא בר מנוח משום בור המתגלגל ברגלי אדם וברגלי בהמה וקי״ל בבור נזק שלם: **מתני׳** כיצד השן מועדת לאכול כו׳ ת״ר בהמה שנכנסה לחצר הניזק ואכלה אוכלין הראוין לה ושתתה משקין הראוין לה משלמת נזק שלם. וכן פרה שאכלה שעורים וחמור שאכל כרשינין וכלב שליקק שמן וחזיר שאכל חתיכה של בשר משלמין נזק שלם. וכן חיה שנכנסה לחצר הניזק וטרפה בהמה ואכלה בשר משלמין נזק שלם. דייק רב פפא מהא דקתני פרה שאכלה שעורים

מסורת הש״ס

א) [נקמן כו.], ב) [נקמן מח. כא.], ג) [עי׳ בילה לט. פירש״י שם], ד) [לעיל ו.], ה) [לעיל יח:], ו) לעיל עז:, ז) [שבת עו. ועי׳ לקמן קי.], ח) [שמות כא], ט) [שמות כא], י) [לקמן כו.], יא) [לקמן מח. כא.], יב) [עי׳ בילה לט. פירש״י שם], יג) [לעיל ו.], יד) [לעיל יח:], טו) לעיל עז:, טז) [שבת עו. ועי׳ לקמן קי.], יז) [שמות כא],

תורה אור השלם

1. וְכִי יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִּי יִכְרֶה אִישׁ בֹּר וְלֹא יְכַסֶּנּוּ וְנָפַל שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ חֲמוֹר: שמות כא לג

גליון הש״ם

תוס׳ ד״ה ובי כו׳ נמי חייב בעל תרנגול. עי׳ לקמן כג ע״א תוס׳ ד״ה ולחייב:

לעזי רש״י

פרק״א [פורק״א]. אכסדרה.

מוסף רש״י

בדאדייה אדויי. כמו (מיכה ג) וילו אכן כי (בציצה לט:). בורו המתגלגל. כגון הניח אבן בר״ה ובעודה במקומה לא הזיקה וגגלגה רגלי אדם ונכנסה למקום אחר והזיקה שם (לעיל ו.). **וטרפה בהמה ואכלה בשר.** הרגתה ואכלה הכשר (לעיל עז:).

רבינו חננאל (המשך)

וחמור שאכל כרשינין וחזיר שאכל בשר. ואמר השתא דאמר כל מידי דלא אורחיה ואכלה על ידי הדחק שמה אכילה. שונרא דאכל תמרי וחמרא דאכל ביניתא משלם נזק שלם. ההוא חמרא דאכל נהמא ופלסיה לסלא חתך בשיניו הסל חייביה רב יהודה אנהמא נזק שלם שהשן ברשות הניזק נזק שלם משלם ואסלא חצי נזק דמשונה היא. ורמינן עליה אכלה פת ובשר ותבשיל משלמין חצי נזק. ופרק׳ מתני׳ בחיה כגון ארי שאין דרכו לאכול פת. ואקשי׳ אי חיה (אי) [הא] בשר אורחיה היא. ואוקימנא בשר צלי או כגון צבי שאין דרכו לאכול בשר. פי׳ פתותא ט) פת (פתיתה) [פתותה] בתוך המרק.

ט) וכ״כ בשיטה מקובצת בשם רבינו דגרים בפתותא והוא פת הנמוכה בקערה הוה אין דרכה לאכול ע״ש.

סחוף כרמא. עז: **בקופלה.** שקפלה ואכלה על גומרה שאין דרכה בכך ומולדה דקרן הוא וחייבת חלי נזק קאמר: **כגון דקיימא עמיר ברשות הניזק.** וכהמה ברשות הרבים ומגלגלת ואתי מרשות היחיד לרשות הרבים: **מאי.** בתר אכילה אזלינן ופטורה או בתר דשקלה ליה אזלינן וחייבת. והוא הדין נמי אי בהמה ברשות הניזק ועמיר ברשות הרבים ומגלגלתו מרשות הרבים לרשות היחיד אי בתר אכילה אזלינן חייבת ואי בתר דשקלה ליה אזלינן פטורה: **משו.** קס"ד אמתחת מלאה שעורין ואכלה בפנים חייבת: **מאי לאו.** כגון שאכלתו כולו והכי קאמר אכלתו בפנים כגון שגגלה את כולו בפנים חייבת גילגלתו לחוץ פטורה אלמא בתר אכילה אזלינן: **אימא אכלה על מה שבחוץ פטורה.** על מה שהיה מונח מתחילה בחוץ פטורה ועל המונח בתחילה בפנים חייבת דבתר דשקלה ליה אזלינן בין היא בפנים בין היא בחוץ: **ואיבעיא אימא.** לעולם כדקתני אכלתו בפנים חייבת על כולו אכלתו בחוץ פטורה על כולו ולא תפשוט דגלגול מלתא הוא דכי א"ר חייא בפתילה דאספסתא משוי שם שעליו ארוכין ומאשו אחד בפנים ורמאשו אחד בחוץ כיון דהאי ריאשא כי גריר ליה אזיל אידך בתריה כמאן דמונח כולו בחד דוכתא דמי הלכך אזלינן בתר בהמה כי קמיבעיא לן כגון שעורין דכוליה גרעין קאי בפנים או בחוץ וכי אכלה האי לא אזיל האי בתריה אי לא מגלגלה ליה: **פתילה.** על שם דאריך הוא קרי ליה פתילה: **אכולהו.** הא דקתני מתניתין ברה"ר פטורה אכולהו קאי ואפילו אכסות וכלים דשיורי הוא ומולדה דקרן: **כל המשנה.** כגון זה שהניח כסותו וכליו ברה"ר: **וכא אחר ושינה בו.** כגון זו שאכלתו: **בעבה מהלכת ברבולה פטורה.** ואף על גב דברה"ר חייבת הכא פטורה דכל המשנה כגון זו שרבצה ברה"ר ובא אחר בו': **מפפי.** עומדין לפוש: **בהמה לאו אורחה.** לרבון: **דמי עמיר.** שאם אכלה שעורין כדי שביעתה אינו משלם לו אלא דמים שהיה צריך ליתן בקשין ונתנן להאכילה דאמר ליה אי אפשי להאכילה שעורין אלא קשין ותבן: **דמי שעורין כולו.** כפי שהיה צריך ליקח שעורין למאכלה אם היה רולה להאכילה שעורין ולא יתן לו כשער שבשוק דלמא מיהו לא מאכיל לה שעורין אלא בזול יתן כדאמרינן בפרק מי שמת (ב"ב קמו:) וכל זולא משיב בארבע דנקי דהיינו שני שליש הדמים: **אע"פ שאינו רגיל.** להאכילה שעורין אלא עמיר משלם לו דמי שעורין כפי מה שאדם אחר רגיל ליתן בהמתו קב או קביים: **לפיכך.** כיון דמשערינן בדבר הראוי לה: **אכלה חטים או כל דבר הרע לה.** דלא נהנית פטורה ברשות הרבים: **בפחומא.** לא היית קרוב אצלנו שתוכל לבא. ל"א בתחומא בבית המדרש. ראשון שמעתי: ה"ג **אי נימא בחצר דלא קיימא לאגרא ובגרא דלא עביד למיגר זה לא נהנה וזה לא חסר.** דלא עביד למיגר זה בדר באותה חצר אינו עשוי לשכור חצרות לפי שמצויין לו בתים להשאיל או יש לו בית אחר: **זה לא נהנה.** דהא שכיחי ליה בתים בחנם: **וזה לא חסר.** דהא לא קיימא לאגרא ופשיטא דפטור: **זה נהנה.** שהרי היה לו לשכור בית אחר: **וזה חסר.** דחצרו קיימא להשכיר והוה מוגר לאחריני: **דלא קיימא לאגרא ובגרא דעביד למיגר.** דהוה ליה זה נהנה וזה לא חסר: **מאי חסריתך.** הא בלאו הכי לא מוגרת: הא

מתגלגל מהו. פ"ה דמספקא ליה אי בתר אכילה אזלינן ואי בתר דקיחה וקשה דלקמן (דף כא:) גבי כלב שגנבו מרה והלך לגדיש פשיטא לן ס) דאי אכליה בגדיש דעלמא דפטור ועוד דלשון מתגלגל לא משמע הכי ונראה לר"י כגון דקיימי פירות ברשות הניזק ומגלגלי ואתו לרשות הרבים דאי לאו שהבהמה מעכבתן בפיה ואכלתן שם היה סופן להיות ברשות הרבים וקמבעיא ליה אי משיבי כמונחים ברשות הרבים או לאו וקאמר ת"ש משוי מקצתו בפנים כו' מאי לאו במתגלגל דאורחיה דמילתא כך היא במקצתו מבפנים ומקצתו מבחוץ וקתני אכלה בפנים חייבת אע"פ שסופו להתגלגל בחוץ אם לא שאכלתן ואכלה בחוץ פטורה תנא אגב ריגא דמילתא דפשיטא היא אימא על מה שבפנים חייבת פירוש על מה שראוי להיות בפנים שאין סופו להתגלגל בחוץ וחייבת ואיבעית אימא בפתילה דאספסתא שעליו ארוכים וסד"א ניזול בתר רוב עלה שבפנים או בחוץ:

ואזדא ריש לקיש לטעמיה. תרוייהו לריכי הן דהכא לריכא דלא נימא כסות עבדי אינשי דמנחי גלימא ומתפחי והיא דב' פרות אשמועינן דוקא בעבה רבולה במהלכת חייבת הא הוזקה פטורה כדדייק לקמן פרק המניח (דף לב.) דאגבי לה לאגויי באידך גיסא: **זה** אין נהנה וזה **אין** חסר הוא.

אפילו [א] בחצר דקיימא לאגרא ובגרא דלא עביד למיגר הו"מ למימר דפטור כיון שלא נהנה אע"פ שגרם הפסד לחבירו דאפילו גירשו חבירו מביתו ועל דלא בפניו אין זה אלא גרמא בעלמא: **זה** נהנה וזה חסר הוא. דכל זמן שרואין את זה עומד בביתו אין מבקשין ממנו להשכיר: הא

ההוא ברחא דחזא ליפתא אפומא דדנא סריך סליק אכלה לליפתא ותבריה לדנא [א]חייביה רבא אליפתא ואדנא נזק שלם מאי טעמא כיון דאורחיה למיכל ליפתא אורחיה נמי לסרוכי ולמסלק אמר אילפא [ב]בהמה ברשות הרבים ופשטה צוארה ואכלה מעל גבי חברתה חייבת מאי טעמא גבי חברתה כחצר הניזק דמי לימא מסייע ליה היתה קופתו מופשלת לאחוריו ופשטה צוארה ואכלה ממנו חייבת כדאמר רבא בקופצת [ג]הכא נמי בקופצת והיכא איתמר דרבא אהא דאמר רבי אושעיא בהמה ברשות הרבים הלכה ואכלה פטורה עמדה ואכלה חייבת מאי שנא הלכה דאורחיה הוא עמדה נמי אורחיה הוא אמר רבא [ד]בקופצת בעי ר' זירא מתגלגל [ה]מהו היכי דמי כגון דקיימא [ו]עמיר ברשות היחיד וקא מתגלגל ואתי מרשות היחיד לרה"ר מאי ת"ש דתני רבי חייא משוי מקצתו בפנים ומקצתו בחוץ אכלה בפנים חייבת אכלה בחוץ פטורה מאי לאו מתגלגל ואתי לא אימא אכלה על מה שבפנים חייבת על מה שבחוץ פטורה איבעית אימא כי קאמר רבי חייא [ז]בפתילה דאספסתא: אכלה כסות וכו': אהייא אמר רב אכולהו מאי טעמא [ח]כל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור ושמואל אמר [ט]לא שנו אלא פירות וירקות אבל כסות וכלים חייבת וכן אמר ריש לקיש אכולהו ואזדא ריש לקיש לטעמיה [י]דאמר ריש לקיש שתי פרות ברשות הרבים אחת רבוצה ואחת מהלכת בעטה מהלכת ברבוצה פטורה רבוצה במהלכת חייבת רבי יוחנן אמר לא שנו אלא פירות וירקות אבל כסות וכלים חייבת לימא רבי יוחנן לית ליה דריש לקיש אפילו בשתי פרות לא לעולם אית ליה כסות עבדי אינשי דמנחי גלימי ומתפחי אבל בהמה לאו אורחה: ואם נהנית משלמת [וכו']: וכמה רבה אמר דמי עמיר רבא אמר [כ]דמי שעורים בזול תניא כוותיה דרבה תניא כוותיה דרבה רבי שמעון בן יוחי אמר אין משלמת [ל]אלא דמי עמיר בלבד תניא כוותיה דרבא אם נהנית משלמת מה שנהנית [מ]כיצד אכלה קב או קביים אין אומרים תשלם דמיהן אלא [נ]אומדין כמה אדם רוצה להאכיל לבהמתו דבר הראוי לה אע"פ שאינו רגיל [ס]לפיכך אכלה חטין או דבר הרע לה פטורה א"ל רב חסדא לרמי בר חמא [ע]לא הוית גבן באורתא [פ]בתחומא דאיבעיא לן מילי מעלייתא אמר מאי מילי מעלייתא א"ל הדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר או אין צריך היכי דמי אילימא בחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר זה לא נהנה וזה לא חסר אלא בחצר דקיימא לאגרא וגברא דעביד למיגר זה נהנה וזה חסר לא צריכא דלא קיימא לאגרא וגברא דעביד למיגר מאי מצי אמר ליה מאי חסרתיך או דלמא מצי אמר הא

כלומר אינו שעורין וכיוצא בהן אלא אספסתא ומוטלת כשלדא בפנים ובחוץ מה שבפנים רשות הניזק פטור דהא זה לא נהנה שכן כל מקום ששוכן אינו נותן שכר מפני שהוא חשוב ונשוא פנים ומבקשים

א) וכ"ה ג"כ גי' הרמב"ם ז"ל. ב) עי' לקמן דף נ"ב ע"א דסתם רבינו ויש אומרים כיון דרגא בתרא הוא הלכתא פוותיה.

לב א מיי' פ"ג מהלכות נזקי ממון הלכה מ סמג עשין סז טוש"ע ח"מ סי' שלא סעיף ה:
לג ב ג מיי' שם הלכה י ועיי' בכ"מ שהארין טוש"ע שם סעיף יא:
לד ד מיי' שם הלכה ד ועיין בהשגות ובמ"מ טוש"ע שם סעיף יב:
לה ה שם ס"ע בהגה"ה:
לו ו מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף ב:
לז ז ח ט מיי' שם הלכה כ ג עוד ס"ע שם סעיף מ:

גליון הש"ס

גמ' לא הוית גבן באורתא. ומפיס דף ב ע"ב:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה זה אין כו' אפי' בחצר כו'. נ"ב אבל הרי"ף וש"פ מתנו דבה"ג מייב ועבא"ש:

מוסף רש"י

בעטה מהלכת ברבוצה פטורה. דלא היה לה לרבון בה"ר וכלו המשנה וכא אחר ושינה בו פטור (לקמן כד:). **בתחומא.** מאי מדלשות שלהן כפוף התחום היו כדי שיוכלו לבא שם בשבת מן העיירות שמסביב (רשב"ם ב"ב נא.).

רבינו חננאל

ההוא ברחא פי' איל וי"א שעיר עזים דחזא לפתא אפומא דדנא סריך סליק אכל ללפתא ותבריה לדנא חייביה רבא לתרוייהו נזק שלם מאי טעמא כיון דאורחי' לאכול לפתא אורחיה נמי לסרוכי ולמיסק. אמר אילפא בהמה ברשות הרבים פשטה צוארה ואכלה מעל גבי חברתה חייבת מ"ט גבי חברתה כחצר הניזק דמי לימא מסייעא ליה כו' ונדחת. אמר ר' הושעיה בהמה ברשות הרבים הלכה ואכלה פטורה דאורחה הוא ושן ברשות הרבים פטורה. עמדה ואכלה חייבת ותרצה רבא בקופצת ואוכלת ממקום גבוה שאינו חשוב כרה"ר שאינה יכולה לאכול כשהיא מהלכת וכיון שלא שימרה בעלה וקפצה ואכלה חייבת אבל אם היה נמוך אפי' עמדה ואכלה פטורה דהיינו אורחה. בעי ר' זירא מתגלגל מהו כגון דקאי ברשות היחיד וקא מתגלגל ואתי מ) מרשות הרבים לרשות היחיד מאי בתר עקירה אזלינן ופטור או בתר הזיקה וחייב. ת"ש דתני ר' חייא משוי מקצתו בפנים ומקצתו בחוץ כו'. ודחי' לה ומתרצינן לה הכי אימא על מה שבפנים חייבת על מה שבחוץ פטורה. איבעית אימא בפתילה דאספסתא דנקראין דרזי

רבינו חננאל (המשך)

וחייב. מה שבחוץ רשות הרבים ופטורה. ובעיא דר' זירא לא איפשיטא ודינה כדין חיקו: **מתני'** אכלה כסות או כלים משלם חצי נזק. חלקו רב ושמואל בסיפא דמתני' דקתני אבל ברשות הרבים פטור רב אמר אכולהו פירות וירקות כסות וכלים כולם דינם שוה ברה"ר פטור מאי טעמא כי זה שהניח כליו וכסותו ברה"ר שינה שאין דרך בני אדם להניחם בדרכים ואם באת הבהמה ושינתן ואכלתן שלא כדרך הבהמות פטורה. ושמואל אמר אין שן ורגל פטורין ברשות הרבים אלא בפירות וירקות שכן דרכן אבל אכלה כסות וכלים כקרן דיינינן ליה שהוא שינוי וחייב ברה"ר. **איסקא** וקיימ' לן כשמואל ולא עוד אלא דר' יוחנן קאי כותיה ואע"ג דריש לקיש קאי כרב דבריו דחורן הן. אבל בשתי פרות ברשות הרבים אחת רבוצה ואחת מהלכת בעטה מהלכת ברבוצה פטורה. רבוצה במהלכת חייבת נ) קיי"ל כותי' דהא ר' יוחנן מודה ליה ומפרש כסות וכלים עביד איניש דמנח ברה"ר ומתפחי והמניה אין אומר ששינה שכגון זה אינו שינוי בהמה לאו אורחה למרבץ ברשות הרבים ורבא נמי דהוא בתרא מחייב אפי' בביעוט מהלכת ברבוצה כדבעינן למימר לקמן (דף כד ע"ב) **איס'** ואם נהנית משלמת מה שנהנית וכמה רבה אמר דמי עמיר תניא כותי' ר"ש אומר אינה משלמ' אלא דמי עמיר בלבד. רבא אמר דמי שעורין בזול. תניא כותיה כיצד משלמת מה שנהנית אכלה קב או קבים אין אומר משלם דמיהם אלא אומדין כמה אדם רוצה להאכיל לבהמתו דבר הראוי לה אע"פ שאינו רגיל לפיכך אכלה חטים או דבר רע לה פטור: **ירושלמי** רב אמר אכלה שעורין משלם תבן. וכיון דתניא כתרוייהו ורבה רבו של רבא קיימ' לן כותיה. הא דאמר ליה רב חסדא לרמי בר חמא לא הוית גבן באורתא כו' דברין פשוטין הן חצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר

מ) [לקמן כא:], נ) גי' הרמב"ם והרא"ש ד"ל פוסקים איפכא כגון דקיימא ברשות היחיד וקא מתגלגל ואתי מרה"ר ליה"ר וע"ש, נ) [לקמן כד:], ס) [לקמן לב. [כד:], ע) [לקמן קיב. ב"מ מב: ב"ב קמו: מתוס' לה:], פ) [תוספ' פ"ח], צ) ב"ב נא., ק) [פי' בנים המדרש שהוא תחומה של עיר], ר) [לקמן כב.],

---

גליון הש"ס

גמ' לא הוית גבן באורתא. ומפיס דף ב ע"ב:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה זה אין כו' אפי' בחצר כו'. נ"ב אבל הרי"ף וש"פ מתנו דבה"ג מייב ועבא"ש:

מוסף רש"י

בעטה מהלכת ברבוצה פטורה. דלא היה לה לרבון בה"ר וכלו המשנה וכא אחר ושינה בו פטור (לקמן כד:). **בתחומא.** מאי מדלשות שלהן כפוף התחום היו כדי שיוכלו לבא שם בשבת מן העיירות שמסביב (רשב"ם ב"ב נא.).

רבינו חננאל

ההוא ברחא פי' איל וי"א שעיר עזים דחזא לפתא אפומא דדנא סריך סליק אכל ללפתא ותבריה לדנא חייביה רבא לתרוייהו נזק שלם מאי טעמא כיון דאורחי' לאכול לפתא אורחיה נמי לסרוכי ולמיסק. אמר אילפא בהמה ברשות הרבים פשטה צוארה ואכלה מעל גבי חברתה חייבת מ"ט גבי חברתה כחצר הניזק דמי לימא מסייעא ליה כו' ונדחת. אמר ר' הושעיה בהמה ברשות הרבים הלכה ואכלה פטורה דאורחה הוא ושן ברשות הרבים פטורה. עמדה ואכלה חייבת ותרצה רבא בקופצת ואוכלת ממקום גבוה שאינו חשוב כרה"ר שאינה יכולה לאכול כשהיא מהלכת וכיון שלא שימרה בעלה וקפצה ואכלה חייבת אבל אם היה נמוך אפי' עמדה ואכלה פטורה דהיינו אורחה. בעי ר' זירא מתגלגל מהו כגון דקאי ברשות היחיד וקא מתגלגל ואתי מ) מרשות הרבים לרשות היחיד מאי בתר עקירה אזלינן ופטור או בתר הזיקה וחייב. ת"ש דתני ר' חייא משוי מקצתו בפנים ומקצתו בחוץ כו'. ודחי' לה ומתרצינן לה הכי אימא על מה שבפנים חייבת על מה שבחוץ פטורה. איבעית אימא בפתילה דאספסתא דנקראין דרזי

רבינו חננאל (המשך)

וחייב. מה שבחוץ רשות הרבים ופטורה. ובעיא דר' זירא לא איפשיטא ודינה כדין חיקו: **מתני'** אכלה כסות או כלים משלם חצי נזק. חלקו רב ושמואל בסיפא דמתני' דקתני אבל ברשות הרבים פטור רב אמר אכולהו פירות וירקות כסות וכלים כולם דינם שוה ברה"ר פטור מאי טעמא כי זה שהניח כליו וכסותו ברה"ר שינה שאין דרך בני אדם להניחם בדרכים ואם באת הבהמה ושינתן ואכלתן שלא כדרך הבהמות פטורה. ושמואל אמר אין שן ורגל פטורין ברשות הרבים אלא בפירות וירקות שכן דרכן אבל אכלה כסות וכלים כקרן דיינינן ליה שהוא שינוי וחייב ברה"ר. **איסקא** וקיימ' לן כשמואל ולא עוד אלא דר' יוחנן קאי כותיה ואע"ג דריש לקיש קאי כרב דבריו דחורן הן. אבל בשתי פרות ברשות הרבים אחת רבוצה ואחת מהלכת בעטה מהלכת ברבוצה פטורה. רבוצה במהלכת חייבת נ) קיי"ל כותי' דהא ר' יוחנן מודה ליה ומפרש כסות וכלים עביד איניש דמנח ברה"ר ומתפחי והמניה אין אומר ששינה שכגון זה אינו שינוי בהמה לאו אורחה למרבץ ברשות הרבים ורבא נמי דהוא בתרא מחייב אפי' בביעוט מהלכת ברבוצה כדבעינן למימר לקמן (דף כד ע"ב) **איס'** ואם נהנית משלמת מה שנהנית וכמה רבה אמר דמי עמיר תניא כותי' ר"ש אומר אינה משלמ' אלא דמי עמיר בלבד. רבא אמר דמי שעורין בזול. תניא כותיה כיצד משלמת מה שנהנית אכלה קב או קבים אין אומר משלם דמיהם אלא אומדין כמה אדם רוצה להאכיל לבהמתו דבר הראוי לה אע"פ שאינו רגיל לפיכך אכלה חטים או דבר רע לה פטור: **ירושלמי** רב אמר אכלה שעורין משלם תבן. וכיון דתניא כתרוייהו ורבה רבו של רבא קיימ' לן כותיה. הא דאמר ליה רב חסדא לרמי בר חמא לא הוית גבן באורתא כו' דברין פשוטין הן חצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר